

Radost na soutoku

Každý den ráno se v Českých Kopistech nedaleko Terezína sejde v jídelně komunitního domu Kruh společnost. Kolem hořící svíčky se shromáždí různí lidé různých osudů, aby si řekli, co je třeba udělat v domě, na polích, v dílnách nebo i mimo komunitu. Tak začíná den camphillského společenství, jediného u nás.

Text: ZDENĚK JIRKŮ
Foto: JAN ŠILPOCH

Jaroslav Lenhart se svou ženou Žanetou a čtyřmi dětmi jsou ústřední rodinou této pozoruhodné sešlosti, která úplně nevyznává model současného světa. Sem nepatří ani luxus, ani spotřeba za každou cenu, ani adrenalinové zážitky zábavního průmyslu.

Tady se pracuje hlavně rukama, společně hospodaří v kuchyni i na poli, tady se obvykle a krásně žije. To platí i pro jedenáctku lidí se speciálními potřebami, ať už je jejich postižení jakékoli.

CO JE ŽIVOT?

Komunitní camphillská společenství dnes působí v mnoha zemích světa a existuje jich už více než sto. Každé je trochu jiné, ale jedno mají společné – křesťanský základ v pohledu na svět, smysluplnou práci pro svět a v aktivním kontaktu s ním, úcty k životu druhých, ať už jim osud připravil jakékoli zkoušky. Jaroslav o tom říká: „Jasně vidíme, jak lidé s mentálním postižením potřebují nejen bezpečné zázemí, ale také respekt. Nemusíte je chovat v bavlnce, rádi se pustí do každé práce a neomylně poznají, když má opravdový smysl. Každá vypěstovaná mrkev, každá perfektně vyrobená svíčka

v sobě mají kus jejich člověčiny, zážitek ze společné snahy, z úspěchu, který je vidět. My o ně v pravém slova smyslu vlastně nepečujeme, jenom jim dáváme opravdovou příležitost. Nemusíme jim vyprávět milosrdné lži, u nás pravda nebolí, ale pomáhá... Umíš zabrat? Chceš se něco nového naučit? Máš nápady, jak zlepšit společný život? Jejich názor má stejnou váhu jako můj nebo dalších spolupracovníků.“

A těch je také dost – starají se o dům i kuchyni, o dílny i pole, o mechanizaci i dopravu. Jedenáct hektarů polí, svíčkařská a textilní dílna i jeden pracovní kuň potřebují každý den své. Mají i specialitu – komuni-

tu podporované zemědělství. Jde o zatím nepřiliš známou novinku – odběratelé si předplatí úrodu na celou sezonu. V pravidelných termínech pak dostávají pytel se zeleninou nebo i s brambory. Mají zaručenou biokvalitu, naprostou jistotu čerstvých a opravdu poctivě pěstovaných surovin. A když se neurodí? Když přijde povodeň jako v roce 2013? Zákazníci nesou riziko – doávky nebudou. A přesto, že v takových případech se peníze nevracejí, už více než 150 zákazníků zblízka i zdaleka na tu službu přistoupilo. To je důkaz seriózní zkušenosti se Svobodným statkem na soutoku, ale i důkaz pochopení, že zdejší produk-

Tady se žije a pracuje
v nejtěsnějším spojení
s přírodou. Tedy svobodně.

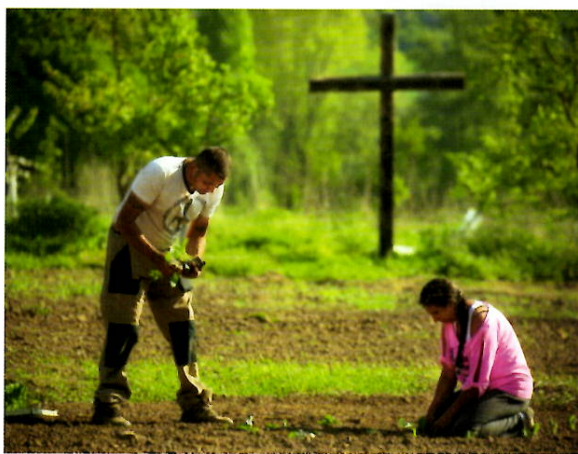
I produkce textilní dílny musí uspět na volném trhu.

ty v sobě mají hodnotu trochu větší, než by ukázal laboratorní rozbor.

Důvěra, důvěra; toto slovo tu často neuslyšíte, ale zdejší atmosféra je jí plná. Věří si spolupracovníci, věří si uživatelé, věří i radnice v nedalekém Terezíně, kam České Kopisty administrativně patří. A věří i místní obyvatelé, kteří v dobách zakladatelských, před sedmnácti lety, strážili hlavně sami sebe – co to tady vzniká!? Teď klidně procházejí kolem doširoka otevřené brány statku, a když se zeptáte, nejčastěji slyšíte odpovědi plné uznání a podpory. Vedoucí zahrádkář Jaroslav má jednoduché vysvětlení: „Kdybychom si nevěřili, dávno bychom to vzdali, ale proč, když na vlastní oči může každý vidět, jak společenství funguje, co umí a v čem je dobré.“

ANIČKA

Bystrá šestadvacetiletá dívka přijela skoro před pěti lety na soutok Labe a Ohře z Bratislavy. Její maminka, učitelka, hledala pro svou dceru s lehkou mentální retardací vhodné

Zemědělství je základem činnosti celé komunity.

camphillské společenství v Rakousku i v Německu, až objevila Kopisty. Dnes je Anička – i díky absolvované zahradnické škole – neformální šéfovou prací na poli, spolehlivě a rychle zvládá všechny potřebné operace. Příprava půdy, sázení a setí, likvidace plevelů, sklizeň – o každé fázi by dokázala odborně přednášet. Má ovšem i další zálibu, pletení. Na každém kroku ji provází košík s klubkem vlny a jehlicemi. A když se odvážně zeptáte, zda je šťastná, odpoví okamžitě: „Jasně. Tady je to perfektní. Hlavně lidi. Našla jsem si dobrého přítele Petra, i na poli všechno klapne. Jsem tu doma!“

Otevřené společenství jí opravdu vyhovuje, a když je volná chvíle, vypraví se třeba do Terezína do knihovny. Na začátku jejího camphillského příběhu byla mamčinina starost o osud dcery s postižením – jednou, až...; však víme, čeho se nejvíce bojí rodiče takových dětí, když dobře vědí, že úplně samostatné nikdy nebudou. Takže Anička má už jen jedno nesplněné přání – chtěla

**Tady je to perfektní.
Hlavně lidi. Našla jsem
si dobrého přítele Petra,
i na poli všechno klape.
Jsem tu doma!**

by koně. Dobře ví, že ve zdejší stáji
by místo bylo... Splní se jí sen?

SVÍČKÁRNA

Kristýna Brabcová je specialistka na arteterapii. Osvědčená metoda posilování sebevědomí a samostatnosti lidí s postižením ji dovedla právě sem a nezůstalo u jen u této formy práce. Dnes je Kristýna také vedoucí svíčkárny.

Z českého včelího vosku tu po přecházení vznikají perfektní výrobky, žádné suvenýry do šuplíku. Však už funguje i e-shop a kvalita oslovila i církve: zrodila se unikátní zakázka, překrásný velikonoční paškál. Pravidelní návštěvníci kostela dobře vědí, že taková velká slavnostní svíce nemůže být jiná než dokonalá. A v tom je i hlavní zásada dílny. Kristýna docela samozřejmě dodává: „Jinak by to ani nemělo smysl. Vážíme si lidské práce, a zaměstnávat lidi s postižením nesmyslným patláním, jen aby měli nějaký program, nám připadá absurdní. Jdeme s našimi svíčkami na otevřený trh a konkurence se nebojíme. Neprodáváme soucit, prodáváme skutečně hodnotné zboží. Vždyť musíme také přispívat do společné pokladny...“

Camphillské společenství v Českých Kopistech je život sám. I tady se snaží získat další prostředky na dostavbu a výstavbu, i tady se musí každá koruna vydávat s rozmyslem. Spolupracovníci i dlouhodobí dobrovolníci se občas mění, někteří se i za čas vracejí, přicházejí noví. Obě sociální služby – chráněné bydlení i centrum denních služeb – samozřejmě dodržují všechna zákonná pravidla, ale přidávají i mnohé navíc. Jaroslav Lenhart říká: „Jsou lidé s postižením, kteří potřebují opravdu odbornou, někdy přímo medicínskou pomoc. A pak ti, kterým my říkáme – prostě jiní. My jsme se rozhodli nedívat se na ně brýlemi většinové spo-

lečnosti A vůbec už by nás nenapadlo stát nad nimi a k něčemu je nutit. Jsou jiní, ale jsou to lidé, se kterými se dá mluvit a domluvit. Potřebují se každý den ujistit, že svět není proti nim, ale pro ně. Pak dokážou všechno.“

Je dobře, že sociální služby mají v posledních letech stále rozmanitější formy. Zkušenost z Českých Kopist je mimořádná především svou neokázalostí a promyšleným přístupem – dnes módní trend ekologicky šetrného zemědělství, zítra třeba vystřídaný něčím jiným, tu je tak samozřejmý jako uvolněný a rovnoprávný přístup k postiženým. Může se změnit leccos, ale zásady Camphillu se nezmění. Vyhovují přírodě, lidem, zkrátka světu. ◦

Užitečné informace

- www.camphill.cz
Camphill na soutoku, České kopisty
- www.camphill.net
Camphill Worldwide (v anglickém jazyce)

Anička plete
v každé volné
chvilce.

SLOUPEK Lií VAŠÍČKOVÉ

Římem bez bariér

V roce milosrdenství jsme si udělali týdenní pouť do Říma. Na webu jsem našla mnoho poutních domů s bezbariérovým ubytováním. A protože jsem v Římě byla před více lety opakovaně, připravila jsem si svały. Všechno bylo úplně jinak. Významné památky přístupné – rampy, plošiny, výtahy. Koloseum, památka UNESCO, jehož stavba byla započata v roce 72 n. l. za císaře Vespasiana a slavnostně otevřena byla císařem Titem v roce 80 – a ejhle, uvnitř je výtah a také toaleta. Že by neměli památkový úřad? Andělský hrad postavený v letech 134 až 138 n. l. ukrýval uvnitř výtah. Forum Romanum, jehož nejstarší stavby jsou z 8. a 7. století př. n. l., nabízí výtah a bezbariérovou cestu. S vozíčkem jsme se dostali zkrátka úplně všude, kam jsme chtěli – včetně Sixtinské kaple (ve vatikánských muzeích kombinace dvou výtahů a schodišťové plošiny). Pravda, Španělské schody na Piazza di Spagna jsme obdivovali zespodu, ale upřímně – po nich nahoru jsme nechťeli. Všude milí a usměvaví lidé, carabinieri se s vámi skloní nad mapou a ukážou, kudy to bude na vozíku nejlepší. Přijdete ke dvou- až tříhodinové frontě návštěvy chvilových turistů – a naleznete koridor pro lidi s disabilitou nebo se vás někdo ujme a nasměruje ke vchodu. S vozíčkem máte přednost. Dají vám vstupenku, ale eura za ni nechťejí, uživatel vozíku i jeho doprovod to mají všude zdarma. Vždy jsme někam dojeli autem a pak chodili. Pravda, i v Itálii je na vozíčkářských parkovištích hodně vozíčkářů bez vozíku, ale místo jsme našli všude. Byl to úžasný týden, ve kterém jsme prošli bez bariér mnoho míst – a asistencí jsem vůbec nepřetížila svały na rukou. ◦

Autorka je lékařka,
členka rady Konta Bariéry.